

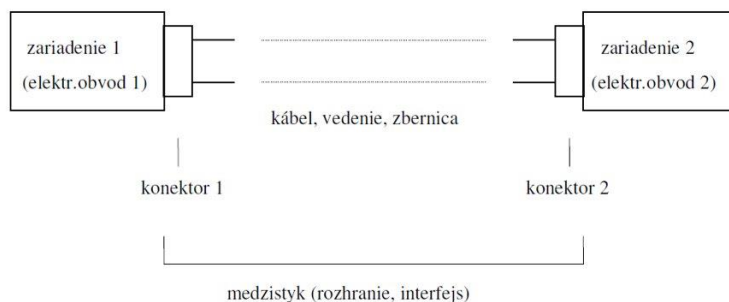
17. Vstupno – výstupný podsystem počítača

Popíšte úlohu vstupno-výstupného podsystemu a úlohu RJ:

- úlohou V/V podsystemu je styk počítača s rôznymi V/V (periférnymi) zariadeniami
- jeho súčasťou je **riadiaca jednotka (RJ)/adaptér (A)** a **periférne** zariadenie (PZ)
- úlohou RJ je prispôbiť vnútorné rozhranie rozmanitému vonkajšiemu
+ podrobnejšie:
 - prijať príkazy z vnútorných podsystemov a prekódovať pre PZ
 - [fyzicky prekódovať dáta] - nie vždy potrebné
 - prijať správy z vonkajších podsystemov a prekódovať pre vnútorné podsystemy
 - [realizovať kontrolu prenosu] - nie vždy potrebné

Rozdeľte rozhrania podľa rôznych kritérií:

Rozhranie = hranica medzi funkčne odlišnými zariadeniami, kde po fyzickej ceste dochádza k prenosu údajov medzi Z

1. podľa umiestnia rozhrania

VNÚTORNÉ = v rámci jedného zariadenia

Pr.: Zbernica spája CPU, OP, pevný disk a V/V zariadenia

VONKAJŠIE = rozhranie medzi zariadeniami

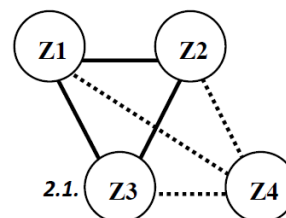
Pr.: Prepojenia viac PC navzájom; a prepojenie externých zariadení k PC

2. podľa fyzickej cesty a počtu zariadení

Direktívne = fyzická cesta len medzi 2 Zar.

Výhoda: rýchlosť prenosu

Nevýhody: zložitosť pri viacerých zariadeniach (modulárnosť) → pri komunikácii viac zariadení s každým, tak je $n*(n-1)/2$ rozhraní kde n je počet zariadení.

Indirektívne

1. Zbernicové - jedna fyzická cesta medzi viacerými zariadeniami, ale v danom okamihu prichádza k prenosu údajov len medzi dvoma zariadeniami počet ciest pre údaje pri zberniciach

a. špecializované - prenos dát, adres, riadiacich signálov po extra linkách (zberniciach)

b. univerzálne - po jednej zbernici prenos dát, adres, riadiacich signálov v rôznych časoch

2. Kruhové (Token Ring)

3. podľa počtu bitov

Paralelné = prenos bitov naraz (v jednom čase všetky bity)

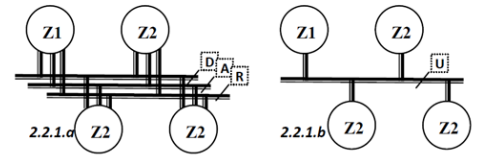
Výhoda: rýchlosť

Nevýhoda: použitie len na krátke vzdialenosti (množstvo vodičov -> cena)

Sériové = prenos bitov postupne (všetky bity postupne, v rôznom po sebe idúcom čase)

Nevýhoda: rýchlosť

Výhoda: použitie aj na dlhé vzdialenosti (dva vodiče -> cena)

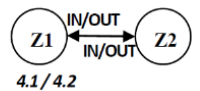
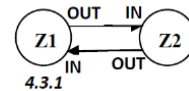
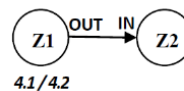

4. podľa smeru prenosu INFO

IN (vstupné)

OUT (výstupné)-údaje sa prenášajú iba jedným smerom

IN/OUT (obojsmerné)

Half Duplex → údaje sa prenášajú iba oboma smermi, ale v danom okamihu sa môže iba vyslať alebo prijať

Full Duplex → údaje sa prenášajú iba oboma smermi a v danom okamihu sa môže vyslať aj prijať

5. podľa synchronizácie prenosu

synchronný prenos = je zabezpečený časovacími (synchronnými) signálmi

Výhoda: rýchlosť

Nevýhoda: použitie len na krátke vzdialenosti

→ (chybovosť z dôvodu rôzneho oneskorenia na dátových a synchronizačných linkách

→ ak chceme použiť na väčšie vzdialenosti, tak sa zmiešavajú dátové a synchronné signály)

asynchronný prenos = je zabezpečený protokolárnymi signálmi

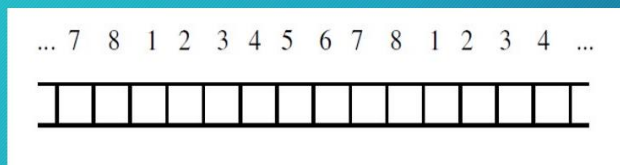
Jednostranné riadenie - riadené { zdrojom
cieľom

Dvojstranné riadenie - iniciátor { zdroj
cieľ

Porovnajete riadenie pri synchrónnom a asynchrónnom prenose:

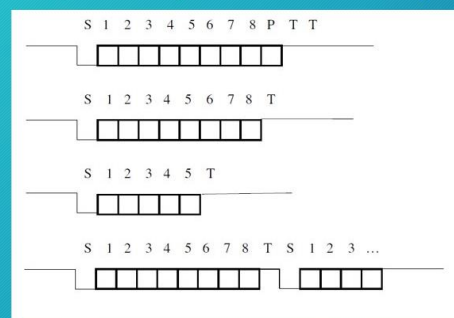
• Synchronný prenos údajov

- prenos údajov je spojený s hodinovým signálom
- nemá štart bit ani stop bit
- medzi jednotlivými dátovými blokmi **nie sú** medzery

• Asynchrónny prenos údajov

- medzi jednotlivými dátovými blokmi sú **medzery**

S = štart bit (úvodný bit, za ním nasledujú dátové bity)

1-8 bitov (dátové bity)

P = paritný bit (log. 0 alebo log. 1 – párna a nepárna parita)

T = stop bit (1/2 bity, ktoré ukončujú proces)

Analyzujete sériové rozhranie RS 232:

→ navrhnuté pre pripájanie **modemov** ku **komunikujúcim zariadeniam**

→ pre prenos dát (pre každý smer) je určený **1 vodič**

→ ostatné vodiče = použité ako **riadiace signály** (riadenie modemov)

→ **riadiace signály** = použité na prenos doplnkových riadiacich a stavových informácií

→ **Použitie:** prepojenie rôznych zariadení / zariadenia s modemom do vzd. 10 – 15m

→ v priemyselných systémoch

→ prístrojoch na vedeckú analýzu

→ pokladničné systémy

→ konfigurácia routerov a switchov

→ **2 typy rozhraní - voči sebe inverzné** (signály majú opačný smer toku informácie)

→ **DTE** – Data terminal equipment (koncové zariadenie prenosu dát – počítač)

→ **DCE** – Data control equipment (zariadenie pre riadenie prenosu dát – modem)

- **jednotka dátovej informácie = 1 bit**

definovanie stavov na dátových a riadiacich vodičoch:

log.informácia	stav	n o r m a	
		RS-232C,	RS-232B
log."0"	ON	+3 až +15 V	+5 až +25 V
log."1"	OFF	-3 až -15 V	-5 až -25 V

Používajú sa 2 typy konektorov:

→ 25 vývodov

→ štandardný konektor pre pripojenie modemov,

→ poskytuje všetky potrebné signály (DTE - má piny= samec/male, DCE má dierky = samica/female)

→ 9 vývodov

→ konektor s obmedzeným počtom riadiacich signálov, používaný v novších zariadeniach

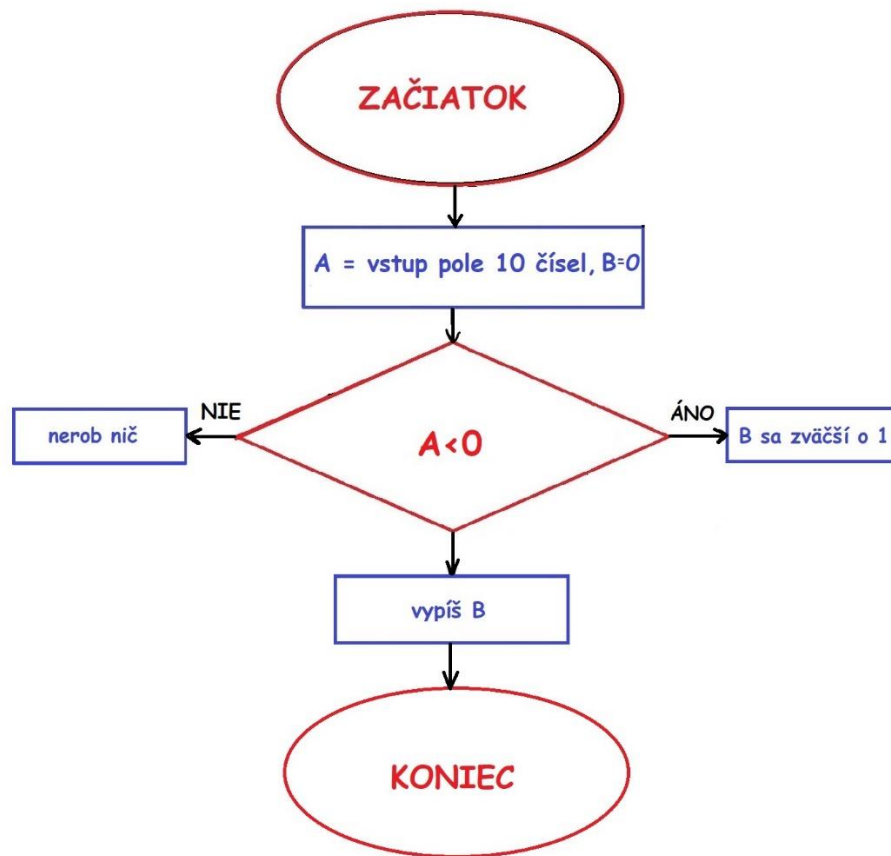
Signály	Funkcia
TxD (Transmitt Data)	Dáta z PC do modemu
RxD (Recieve Data)	Dáta z modemu do PC
DTR (Data Terminal Ready)	Počítaču signalizuje, že je pripravený vyslať/ prijímať dáta
DSR (Data Set Ready)	Pripravenosť modemu vyslať dáta
RTS (Request To Send)	Požiadavka vyslať dáta
CTS (Clear to Send)	Povolenie pre vysielanie dát
DCD (Data Carrier Detector)	Modem má nosný signál na telef. linke a môže vyslať dáta
RI (Ring Indicator)	Nieko požaduje dátové spojenie
GND (Ground)	Signálová zem

Popíšte rozhranie SCSI:

- Je to štandardné rozhranie a súbor príkazov pre výmenu dát medzi externými alebo internými počítačovými zariadeniami a počítačovou zbernicou
- Používa sa na pripojovanie pevných diskov alebo magnetopáskových jednotiek ale vieme pripojiť aj skener, CD-ROM alebo DVD
- Najčastejšie sa používa v serveroch alebo výkonných počítačoch, ktoré používajú RAID prepojenie
- Osobné PC používajú SCSI len výnimočne
- Výhodou SCSI bola možnosť pripojiť väčší počet HDD než pri ATA/IDE, takisto zbernica SCSI mala väčšiu rýchlosť, výkon a životnosť oproti vtedajším diskom

Nakreslite vývojový diagram programu na zaistenie algoritmu, v ktorom máme zistiť; Koľko z 10 čísel na vstupe je záporných?

Napíšte k vývojovému diagramu program v Jazyku C

```
#include <stdio.h> // VARIANT 1 → TYPU BEAST

int main()
{
    int cisla[10], neg=0; //pole čísiel a nastavenie počítadla záporných čísel na 0

    for(int i=0; i<10; i++) //for cyklus, v ktorom ide i od 0 po 9
    {
        printf("Zadaj %d. cislo:", i+1);
        scanf("%d", &cisla[i]); //zapíše zadane číslo do poľa na pozíciu i
        if(cisla[i]<0){ //porovnáva zadanú hodnotu s 0, takže ci je záporná
            neg++; //pripočítam zakaždým +1 ak je číslo záporné do premennej neg
        }
    }
    printf("Zadal si %d záporné čísla", neg); //premennú neg vypíšem

    return 0;
}
```

// VARIANT 2 → PRE MENEJ ZBEHLÝCH ĽUDÍ

```
#include <stdio.h>
int main ()
{
    int cisla[10];
    int j,nctr = 0;
    scanf ("%d", &cisla[0]);
    scanf ("%d", &cisla[1]);
    scanf ("%d", &cisla[2]);
    scanf ("%d", &cisla[3]);
    scanf ("%d", &cisla[4]);
    scanf ("%d", &cisla[5]);
    scanf ("%d", &cisla[6]);
    scanf ("%d", &cisla[7]);
    scanf ("%d", &cisla[8]);
    scanf ("%d", &cisla[9]);
    for(j=0;j<10;j++) {
        if (cisla[j] < 0)
        {
            nctr++;
        }
    }
    printf ("\nkolko je cisel zapornych: %d", nctr);
    return 0;
}
```

Vysvetlite princíp a využitie pulznej kódovej modulácie (PCM)

Pulzne kódová modulácia (PCM)

Používa sa na - prevod z analógového signálu na digitálny

Akou zmenou prechádza analógový signál?

1. Vzorkovanie:

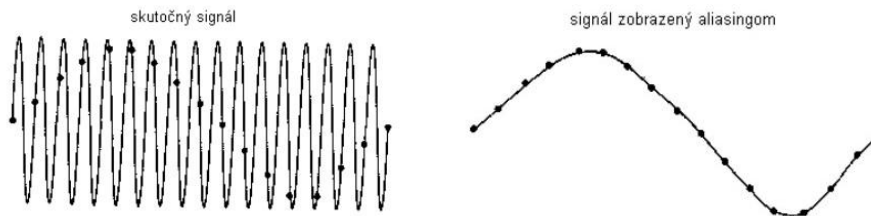
v určitom časovom okamihu **odoberáme** z analógového signálu **vzorky**

Pri vzorkovaní platí **SHANON-KOTEL'NÍKOV TEOREM**

Vzorkovacia frekvencia je min 2x väčšia, ako max. frekvencia signálu

$$f_{\text{vzorka}} = 2 \times f_{\text{max}}$$
$$\Delta t = \frac{1}{2 \times f_{\text{max}}} \rightarrow \text{čas spustenia ďalšej vzorky}$$

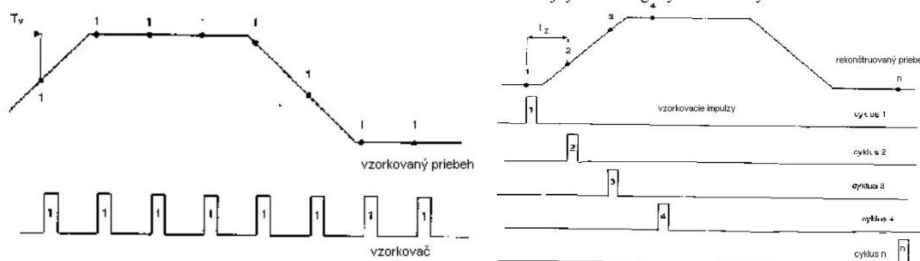
Je tu možný výskyt **aliasing** efektu (falošne kópie) – vieme ho obísť prekladaním vzorkovaním, t.j. budeme viackrát vzorkovať pri sebe

Aliasing objavíme skusmým prepnutím časovej základne na rýchlejší rozsah a tak nájdeme **správny** obraz priebehu. Keď zveríme nastavenie osciloskopu **automatickému** nastaveniu (**AUTOSET**, **AUTOSCALE**), je pri jeho činnosti rozpoznaná **skutočná frekvencia** pozorovaného signálu a automatické nastavenie zvolí **správnu časovú základňu**

Reálne vzorkovanie - Celý signál sa uloží do Pa DO a naraz sa odoberú vzorky

Ekvivalentne vzorkovanie – Celý signál sa načíta do Pa a odoberie sa jedna vzorka, opäť sa načíta do Pa a odoberie sa ďalšia vzorka

2. Kvantovanie:

Signál **rozdělíme vodorovne** na **kvantizačné hladiny**. Max. počet hladín je **256 = 2⁸**

Vzorky prisúdime **najbližšiu kvantizačnú hladinu**. Hladina má svoj **binárny kód**.

Čím viac kvantizačných úrovní, tým je proces kvantovania presnejší.

3. Kódovanie:

Hladiny sú vyjadrené binárnym kódom **log. 0, log. 1**. Prenáša sa binárny kód hladiny, na ktorej sedí vzorka

V meracej technike sa používa napr. **BCD kód** alebo **Váhový kód** – každej pozícii je pridelená váha

Na prijímacej strane musíme signál najprv zdekódovať a potom demodulovať

